

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on meidän kaikkien yhteinen asia

Opetusneuvos Mia Vartiainen
Ammatillisen koulutuksen yksikkö
Opetushallitus

4.11.2025

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tilannekuva ammatillisessa koulutuksessa

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tilannekuva

- Opiskeluhuollon johtaminen
- Opiskeluhuoltosuunnitelmat opiskeluhuollon toteuttamisen tukena
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat ja tilannekuva
- Oppilaitosten terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastusten toteutuminen

www.oph.fi/julkaisut

Opiskeluhuoltotyö perustuu tietoon hyvinvoinnista

- Rekisterit ja tilastot
- Palaverit, työpajat, ohjausryhmät jne.
- Oppilaitoksen omat kyselyt esim. oppilaitoksen hyvinvointiprofiili, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely
- Opiskelijat, ml. opiskelijakunnat
- Huoltajat
- Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset
- Henkilöstö
- Yhteistyötahot
- Oppilaitosten terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastukset

- [Kouluterveyskysely](#)
- [Arvo-palaute](#)
- [Amisbarometri](#)
- [TEA -tiedonkeruu](#)
- [OPA Opiskeluhoitopalvelujen seuranta](#)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tilannekuva

Tiedonkeruu

- **Opiskeluhuoltosuunnitelmien analysointi**

- Noin 60 koulutuksen järjestäjän suunnitelmat analysoitu
- Kuuden (6) ammatillisen koulutuksen järjestäjän haastattelut

- **Sidosryhmien kyselyt**

- Opiskelijajärjestöt (Lukiolaisten liitto, OSKU, SAKKI ry, FSS)
- Vanhempainliitto/Hem och skola
- OAJ/FSL

- **Rehtoreille kysely yhteisöllisen opiskeluhuollon johtamisesta (722/72)**

- **Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisille kysely yhteisöllisestä opiskeluhuollosta (685/148)**

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tilannekuva

Tiedonkeruu

- **Kansalliset tiedonkeruut ja arvioinnit**
- Kouluterveyskyselyn yhteisölliseen opiskeluhuoltoon soveltuvat indikaattorit
- TEAviisari
- OPA 2024 –tulokset: Tutkimuksesta tiiviisti 32/2024
- KARVIN arvioinnit: opiskeluhooltolain toimeenpanon arviointi; kiusaamisen ehkäisyn menetelmät; OHJA jne.
- Barometrit (mm. Amisbarometri, Lukiolaisbarometri)
- Kuntaliiton selvitys
- OAJ:n kysely
- Arvopalaute (Ammatillinen koulutus)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma

- Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmat on kirjoitettu pääsääntöisesti lainsäädännön ja määräyksen mukaisesti.
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen on kuvattu suunnitelmatasolla kirjavasti
 - osassa hyvin suppeasti vain toistaen lainsäädännön ja määräyksen edellyttämät tiedot

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat

opiskeluhuolto- ja
hyvinvointiryhmät

yhteisöllisen
opiskeluhuollon
toimintasuunnitelma xx
vuodelle ja vuosikello

yhteistyö sidosryhmien
kanssa (poliisi, seurakunta,
nuorisotyö, lastensuojelu,
urheilujärjestöt,
urheilupaikat esimerkiksi
uimahallit jne.)

teemapäivät ja
asiantuntijaluennot

ruokailuun liittyvät
kehittämistoimet

liikunta ja liikkuminen
osana opiskelua

opiskelu- ja työkyvyn
ylläpitäminen liikunnan ja
terveystiedon opetuksen
sekä ammatillisten
tutkinnon osien
opetuksessa

tutkintokohtaisista
terveydentilavaatimuksista
ja muista opintoihin
liittyvistä edellytyksistä
tiedottaminen

varhaisen tuen -mallit

Liikkuva opiskelu –toiminta
Työkykypassi

kilpailutoiminta;
SakuStars, Taitajat ja
Urheiluakatemia

henkilöstön osaamisen
kehittäminen

henkilöstön, opiskelijoiden,
huoltajien ja sidosryhmien
perehdyttäminen
yhteisölliseen
opiskeluhuoltoon

mobiilisovellukset osana
yhteisöllisen
opiskeluhuollon
tiedottamista

Opintokamu-ohjelma;
työkaluja opiskelijoiden
hyvinvoinnin edistämiseksi

Yhteisöllisen opiskeluhuollon käsite vaatii avaamista ja selkiyttämistä

- Yhteisöllinen opiskeluhuolto ei tarkoita ainoastaan yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän toimintaa tai hyvinvointiin liittyviä teemapäiviä, vaan se on kaikkea sitä toimintaa ja toimintakulttuuria, jolla edistetään koko oppilaitosyhteisössä opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), 4 § Yhteisöllinen opiskeluhuolto)
- Yhteisöllinen opiskeluhuolto- ja hyvinvointityö vaatii oppilaitoksissa yhteistä keskustelua, yhteisiin tavoitteisiin ja toimintamalleihin sitoutumista sekä koko henkilöstön, opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten, opiskelijoiden ja huoltajien osallistamista tähän työhön.

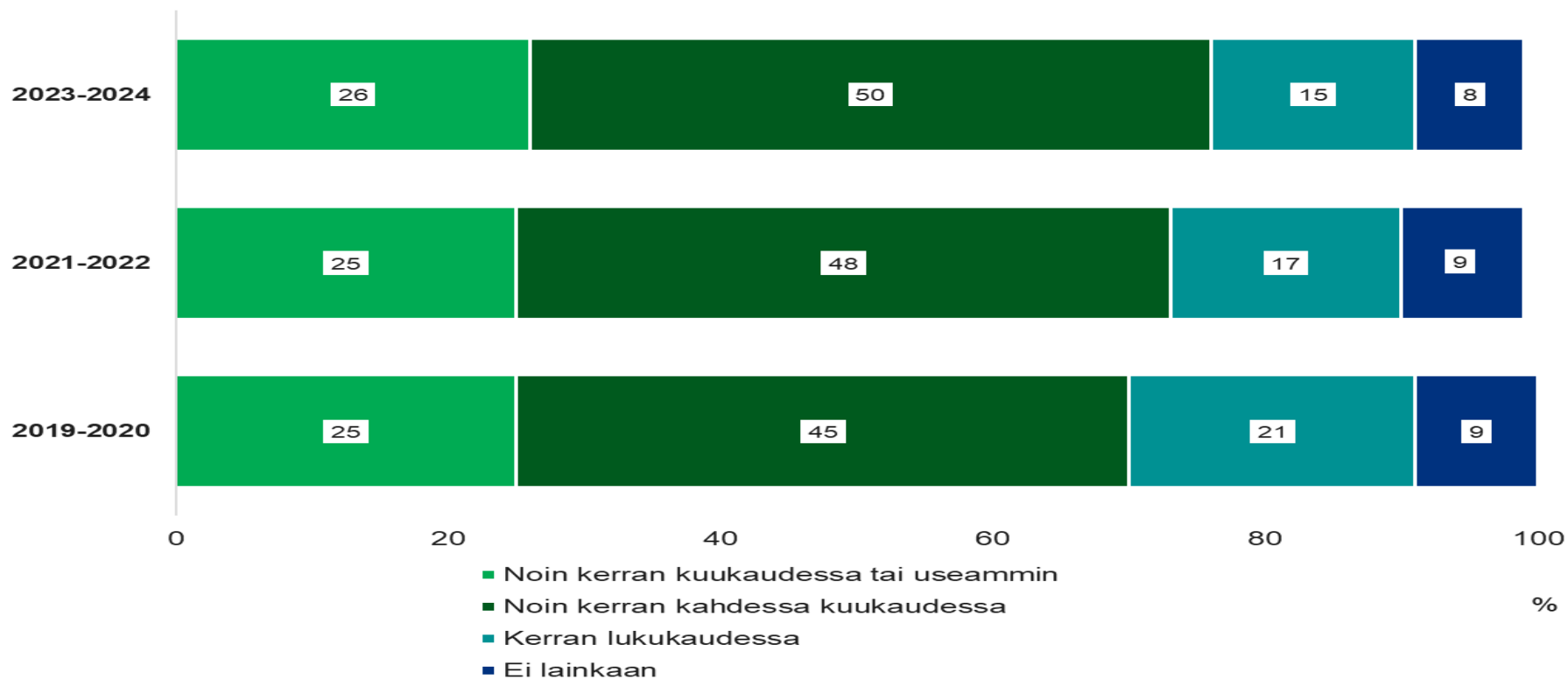
Monialaisen oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän työskentely

Työn tavoitteena on opiskelijan ja yhteisön oppimisen, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.

Kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista päätetään paikallisesti:

- koulutuksen järjestäjä yhteistyössä opiskeluhuollon palveluja tuottavien tahojen kanssa
- ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja
- ryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita
- työn kohteena on ryhmä, luokka, yhteisö, oppimis- tai opiskeluympäristö
- asioiden käsittely yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla

Ammatillisen koulutuksen toimipisteiden opiskeluhuoltoryhmän keskimääräinen kokoontumistiheys lukuvuosina 2019-2020 -2023-2024

Monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä

Oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä.

- Tällä hetkellä eri oppilaitosten välillä on suurta vaihtelua, miten säännöllisesti tämä ryhmä kokoontuu ja miten suunnitelmallista ja tietoon perustuvaa ryhmän toiminta on.
- Peruskouluissa 27 %, lukioissa 19 % ja ammatillisissa oppilaitoksissa 15 % ryhmä kokoontuu vain kerran lukukaudessa. Lukioissa 1 % ja ammatillisissa oppilaitoksissa 8 % ryhmä ei kokoonnu lainkaan.

→ pystyykö ryhmä toteuttamaan kaikki sille laissa määrätyt tehtävät, jos se kokoontuu näin harvoin tai ei ollenkaan?

Opettajien, muun henkilöstön, opiskelijoiden ja huoltajien rooli yhteisöllisessä opiskeluhuollossa

- Opettajien ja muun henkilöstön roolin vahvistaminen yhteisöllisessä opiskeluhuollossa vaatii toimenpiteitä; tällä hetkellä esimerkiksi monialaisissa oppilaitoskohtaisissa opiskeluhuoltoryhmissä saattaa opettajien edustus puuttua täysin.
- Opiskelijajärjestöjen (2024) kanta on, että yhteisöllinen opiskeluhuolto on keskeinen opiskelijoiden hyvinvointia, osallisuutta ja kiinnittymistä tukevana elementti. Keskeisenä yhteisöllisen opiskeluhuollon muotona opiskelijajärjestöt näkevät opiskelijakuntatoiminnan kehittämisen.
- Opiskelijajärjestöjen mukaan opiskelijoiden osallisuus oppilaitosten hyvinvointityöhön vaihtelee merkittävästi koulutuksen järjestäjien, oppilaitosten ja toimipisteiden välillä.
- Opiskelijoiden ja erityisesti huoltajien osallisuutta yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä tulee vahvistaa.

Opiskelijoiden osallistaminen yhteisölliseen opiskeluhuoltoon:

opiskelijakunta

opiskelijafoorumi

opiskelijaraati

kuntien
nuorisovaltuustot

tutortoiminta

oppilaitos-,
toimipiste- tai
kampuspäivä

kampuskahvit

asuntolatoiminta

yhteistyö
nuorisotyön
kanssa

yhteistyö
liikuntacoachien
kanssa

yhteistyö
arkiohjaajien
kanssa

Huoltajien osallistaminen yhteisölliseen opiskeluhuoltoon:

kotiväenillat,
vanhempainillat,
huoltajaillat

erilaiset kyselyt

huoltajafoorumi

huoltaja Teams

huoltajatiedotteet
ja -palautteet

huoltajaliittymät

verkostopalaverit

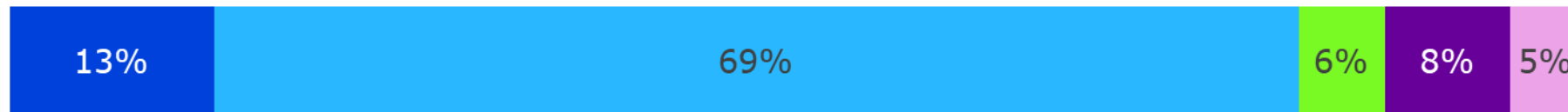
HOKS yhteistyö

Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten rooli yhteisöllisessä opiskeluhuollossa

- Kuraattoreilla on yhteisöllisen työn tekemiseen parhaat resurssit ja mahdollisuudet, mutta he ovat arvioineet, että he pystyvät käyttämään yhteisölliseen työhön keskimäärin 17 prosenttia työajastaan ammatillisessa koulutuksessa.
- Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten työyksiköiden määrä vaikuttaa myös yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisen mahdollisuuksiin.

Työajan jakautuminen opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kertomana

- Yhteisöllinen työ (esim. opiskeluhuoltoryhmään osallistuminen, työskentely luokassa, teemapäivät, ryhmäyttäminen)
- Työskentely yksittäisen opiskelijan asiassa (asiakastyö ja siihen liittyvä yhteistyö)
- Opiskeluhuollon kehittäminen oppilaitoksessa
- Oman opiskeluhuoltotyön tai ammattitaidon kehittäminen ja ylläpito (esim. työnohjaus ja koulutukset)
- Opiskeluhuollon paikallinen ja alueellinen kehittäminen (esim. työryhmät ja sidosryhmäyhteistyö)

Miksi yhteisöllistä opiskeluhuoltoa?

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon siten kuin tässä laissa säädetään.

- Yhteisöllinen opiskeluhuoltotyö – yhteistyötä ja yhdessä tekemistä, toisen asiantuntemuksen hyödyntämistä ja toisilta oppimista
- Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla voidaan esimerkiksi lisätä ryhmään kuulumisen tunnetta ja oppilaitokseen kiinnittymistä sekä vähentää kiusaamista, poissaoloja, yksinäisyyttä ja syrjäytymistä

Miksi yhteisöllistä opiskeluhuoltoa?

Edistetään yhdessä oppimista, hyvinvointia ja terveyttä tukevaa **toimintakulttuuria**

Opinnollistaminen

Työkykypassi; työkyvyn ja hyvinvointitaitojen edistäminen osana opintoja [Etusivu - Työkykypassi](#)

Opiskelijoiden osallisuus
Opiskelijakuntatoiminta

Opiskelijoiden osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen
→ motivaatio ja ymmärrys hyvinvoinnin ja terveyden merkityksestä kasvaa

Ryhmäytyminen ja yhteisöllisyyden edistäminen

Ryhmäytyminen läpi opiskelupolun; jatkuva ryhmäyttäminen

Miksi yhteisöllistä opiskeluhuoltoa?

Edistetään yhdessä oppimista, hyvinvointia ja terveyttä tukevaa **toimintakulttuuria**

Hyvinvointitapahtumat

Hyvinvointiteemaiset tapahtumat, asiantuntijaluennot, teemapäivät jne.

Sidosryhmäyhteistyö

Yhteistyötä esim. kolmannen sektorin toimijoiden, urheilujärjestöjen, seurakuntien ja nuorisotyön kanssa

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Tiedolla johtaminen (esim. TEAviisari, Kouluterveyskysely) → opiskelijoiden tarpeet
Kirjatut toimintaohjeet ja käytännöt

Miksi yhteisöllistä opiskeluhuoltoa?

Edistetään yhdessä oppimista, hyvinvointia ja terveyttä tukevia
rakenteita

Koulutuksen järjestäjän
opiskeluhuoltosuunnitelma

Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen
opiskeluhuollon edistämiseksi
Vuosikello(t)
Toiminnan seuranta ja arviointi

Monialainen oppilaitoskohtainen
opiskeluhuoltoryhmä

Työn tavoitteena on opiskelijan ja yhteisön
oppimisen, hyvinvoinnin, terveyden ja
turvallisuuden edistäminen
Hyvinvointiryhmät

Yhteistyö hyvinvointialueen ja
huoltajien kanssa

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki
Oppivelvollisuuslaki
Laki ammatillisesta koulutuksesta

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllinen opiskeluhooltotyö kuuluu kaikille oppilaitoksessa

Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteutetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman mukaisesti

Opiskeluhooltotyö perustuu tietoon hyvinvoinnista

esim. Kouluterveyskysely

TEA-tiedonkeruu

Yhteisöllinen opiskeluhoolto ammatillisessa koulutuksessa

Yhteisöllisen opiskeluhoollon rakenteet	• Suunnitelmat esim. koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma, erilaiset turvallisuussuunnitelmat, opiskeluhoollon vuosisuunnitelma, ehkäisevän päihdetyön toimintamallit jne. • Opiskeluhooltoryhmä
Opetus	• Tutkinnon perusteet ja tutkinnon osat, osaamisalat, laaja-alainen osaaminen, oppiaineet • Kurssit ja ryhmät (opiskelutaidot, ajan- ja stressinhallinta, hyvinvointi) • Oppimisympäristöt ja työtavat • Työkykypassi
Toimintakulttuuri	• Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat teemat • Osaamisen kehittäminen
Yhteisölliset toimintatavat	• Ryhmäyttäminen ja ryhmänohjaus • Tutortoiminta, opiskelijakunta • Teemapäivät/viikot
Osallisuus ja yhteistyö	• Nuorten osallisuus ja kuuleminen • Koko henkilöstön osallisuus ja kuuleminen • Yhteistyö huoltajien kanssa • Opiskeluhooltopalvelut ja muut yhteistyökumppanit

Mitä sinulle kuuluu?

Kiitos.

mia.vartiainen@oph.fi

An abstract graphic consisting of thick, flowing, wavy lines in shades of green and blue. The lines originate from the left and right edges of the frame and curve towards the bottom center, creating a sense of movement and depth. The colors are vibrant, with the green being a bright lime green and the blue being a deep royal blue.